

Zbraslavská kronika (*Chronicon Aulae regiae*)

Někdy také označovaná jako Kronika Petra Žitavského. Sepsaná byla latinsky ve zbraslavském cisterciáckém klášteře. Vznikala v letech 1305–1339. Klášter byl založen Václavem II. v roce 1292 a stal se významným politickým a kulturním centrem českých zemí. Václav II. si ho vybral jako své pohřební místo.

Kronika je rozdělena na tři části, které vypráví o letech 1253–1338. Jejím prvním autorem byl opat Ota Durynský. S prací na kronice začal až po smrti Václava II., v roce 1305. Ve vyprávění se dostal až do roku 1294. V této době psal celé dílo jako klášterní kroniku, kladl se důraz na založení kláštera a hlavně na oslavu jeho zakladatele jako dokonalého panovníka → legendistický charakter. Druhým autorem je Petr Žitavský – další zbraslavský opat. Účastnil se korunovace Václava II. i jeho pohřbu. Práci na kronice pojal jako komplexní popis situace v českém království, sociálních situací a věnoval se i významným událostem v sousedních zemích. Stal se důvěrníkem (zpovědníkem) a rádcem Elišky Přemyslovny. Tento vztah se také odráží v kronice, kde lze pozorovat sympatie. Kronika končí rokem 1338 a od roku 1339 nemáme o opatu Petrovi žádné zprávy.

Autoři:

Ota Durynský

- do kláštera se dostal jako novic z kláštera v Sedleci u Kutné Hory
- ve zbraslavském klášteře byl druhým opatem v pořadí, tento post zastával pouze rok a půl (v březnu 1314 zemřel)

Petr Žitavský

- pocházel z Žitavy, která byla na území Čech
- se svou prací na zbraslavské kronice začal v roce 1314
- mnoho z popisovaných událostí sám zažil
- měl možnosti používat současný diplomatický materiál – často v kronice tyto listy cituje
- měl mnoho kontaktů – činitele vnitřní i mezinárodní politiky
- informace zaznamenával přímo nebo je zpětně doplňoval
- cituje antické autory nebo se odvolává na antickou literaturu

Struktura kroniky:

První kniha (autor Ota)

- Prolog (autor Petr Žitavský)
- věnováno valdsaskému opatu Janovi III., obsah → jde o doplnění první části (Otovi)
- i zde Petr doplnil část, která se týká vlády Václava II.
- 130 kapitol, končí rokem 1316
- kniha vypráví například o době Přemysla Otakara II., životě Václava II. i Václava III., interregnum Rudolfa Habsburského a Jindřicha Korutanského,

Druhá kniha (autor Petr)

- obsahuje prolog a sumář kapitol
- věnuje se hlavně období Jana Lucemburského (mezinárodní politické situaci)
- 30 kapitol, končí rokem 1333

Třetí kniha (autor Petr)

- obsahuje prolog a sumář kapitol
- zde je popsán návrat prince Karla zpět do Čech
- 15 kapitol, kniha končí rok před opatovou smrtí

Zbraslavská kronika je jedna z nejvýznamnějších historiografických prací předhusitské doby. Má význam i jako umělecké dílo díky výbornému zpracování rétoriky, poetiky, používání figur.

Sloužila jako významný pramen hlavně pro kronikáře z doby Karlovy. Je dochovaných pouze pět rukopisů a celá kronika je opsána pouze v Rukopise jihlavském z konce 14. století. Kompletní byla vydaná poprvé v roce 1784 Gelasiem Dobnerem v Monumenta historica Bohemiae (5. svazek). Dále ji roku 1875 vydal Johann Loserth v edici Fontes rerum Austriacarum (8. svazek), najít ji můžeme i v FRB IV.

Kritické vydání:

Petra Žitavského Kronika Zbraslavská, FRB IV., s. 1–337.

Překlad:

HEŘMANSKÝ, František: Kronika Zbraslavská, Melantrich Praha 1952 (více vydání).

Použitá literatura:

NECHUTOVÁ, Jana: Latinská literatura českého středověku do roku 1400, Praha 2000, s. 131–136.